

2019-10-23

TROLLÄNGENS FÖRSKOLAS LIKABEHANDLINGSPLAN

”Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan könen samt solidaritet med svaga och utsatta är värden som förskolan skall hålla levande i arbetet med barnen. Inget barn ska i förskolan bli utsatt för diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller

uttryck, etnisk tillhörighet, religion, eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder, hos barnet eller någon som barnet har anknytning till, eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas.” (Läroplan för förskolan 2018).

Lagar som stödjer vår Likabehandlingsplan

Diskrimineringslagen (2008:567) §1. Denna lag har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Diskrimineringsförbud 2 kap. 5§. Den som bedriver verksamhet som avses i skollagen (2010:800) eller annan utbildningsverksamhet får inte diskriminera något barn eller någon elev, student eller studerande som deltar i eller söker till verksamheten.

Skollagen, 6 kap. 8§ lyfter fram att huvudman ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever.

I Skollagen, 6 kap, 9§ står det att det är förbjudet för personal att utsätta barn och elever för kränkande behandling.

Anmälningsskyldighet - 14 kap. 1 § socialtjänstlagen och 29 kap 13 §

skollagen: Alla som får veta att ett barn far illa är skyldiga att anmäla det till socialtjänsten. Det gäller även vid misstanke att barnet riskerar att fara illa. I skolan gäller skyldigheten rektorer, pedagoger, elevhälsan och övrig skolpersonal - oavsett om verksamheten är offentlig eller enskild.

Barn är inte ansvariga för sitt eget skydd, det är vuxnas ansvar att skydda ett utsatt barn. Du har inget ansvar att ta reda på exakt vad som hänt eller hur barnet har det. Du har heller inget ansvar att ensam skydda barnet från det som är svårt. Men du måste våga ta emot barnets berättelse, ta barnet på allvar och lämna över din oro till socialtjänsten.

För professionella som möter barn i sin yrkesroll gäller särskilda regler om anmälningsplikt, de är skyldiga att alltid anmäla oro om ett barn misstänks fara illa.

Barn som far illa utsätts för olika former av fysiskt och psykiskt våld. Det kan röra sig om hot, kränkningar och övergrepp men också om försummelse, omsorgssvikt, vård och utnyttjande. Det kan både ske i hemmet och i skolan, av vuxna såväl som

av jämnåriga. Det kan ske i vilken miljö som helst där barnet vistas och barnet kan också utgöra en fara för sig själv, genom ett självdestruktivt beteende.

En misstanke eller en kännedom grundar sig på en egen iakttagelse och oro utifrån vad du sett eller hört som tyder på att ett barn far illa. Det kan finnas fysiska tecken på våld eller så kan barnets beteende vara avvikande på något sätt. Ett barn kan också själv ha berättat om sin situation för dig eller för någon annan. En misstanke behöver inga bevis. Det är din oro du anmäler.

Tillvägagångssätt för orosanmälan

Det är din oro du anmäler. Ansvaret att gå vidare och ta reda på om ett barn far illa ligger på socialtjänsten. De vet vilka åtgärder som krävs, men för att kunna utreda barnets situation kan de behöva mer information från dig.

Viktigt med dokumentation att du/ni i tidigt stadie börjar att dokumentera.

- Vid akut oro ring 112 polisen. Då kopplas även socialtjänsten in.
- I andra fall kontakta socialtjänsten Rinkeby/Kista stadsdelsförvaltning där barnet bor, de hjälper till för hur du ska gå tillväga med din oro.
- Dokumentera alltid sådant som avviker.

Barnkonventionen är lag från 1 januari 2020

I Artikel 2 i FN:s Barnkonvention står det att alla barn har samma rättigheter och lika värde. Ingen får diskrimineras.

Förskolans mål i arbetet med likabehandlingsplanen

Trollängens förskolas utbildning och organisation ska utformas så att det främjar goda relationer, trygga lärandemiljöer och likabehandling för alla som vistas hos oss, barn som vuxna.

Trollängens förskola ska vara en arbetsplats för barn och vuxna där alla känner sig trygga och där ingen skall bli utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Genom ett **systematiskt** och **långsiktigt** arbete på såväl individ-, grupp- och förskolenivå vill vi skapa en övergripande strategi som integreras naturligt i vårt övriga arbete så att vi förebygger och motverkar diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Genom ett medvetet och omfattande förebyggande arbete vill vi säkerställa att syftet i likabehandlingsplanen uppfylls. Genom en medveten **handlingsplan** är vi beredda att agera direkt och kraftfullt mot all diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Normer och värden i vår förskola

Alla i förskolan skall få vara i en trygg miljö och i ett positivt klimat som stärker barnens självkänsla. Alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling skall alltid motverkas. Alla skall medverka till att man under lugna förhållanden kan inhämta kunskap. Ingen skall tillåtas störa lärande och lek eller annan aktivitet. Vi har skapat gemensam samsyn avseende rutiner, normer och värdegrund och vi är medvetna om att detta är en ständig process för att levandegöra detta arbete med likabehandling.

Barns integritet

Vårt förhållningsätt och arbetssätt utgår ifrån FÖRSKOLEBREVET.se

Vi jobbar med pedagogiska övningar som ger barnen verktyg till att skapa trygghet och en medvetenhet till sin egen kropp och kompisars integritet genom att sätta ord på känslor, lära sig om sina rättigheter och om kroppsgränser. På så sätt kan förskolan hjälpa barnen att nu eller senare i livet berätta om utsatthet. Genom lek, samtal och skapande tillsammans med barnen skapas det förutsättningar för medvetenhet om min och andras integritet. Exempel på olika verktyg som vi använder oss av är liten och trygg, stopp min kropp.

Förhållningsätt:

- Ordinarie personal och vikarier som är välbekanta för barnen byter blöjor och hjälper till vid toalettbesök samt är ensamma med barnen på vilostunden. Under blöjbytet sätter vi ord på det vi gör (det ger barnet ett sammanhang av det som sker och signalerar även att ett blöjbyte är något "kliniskt" som görs av hygieniska skäl). Om barnet inte vill byta blöja förklarar vi varför vi behöver göra det. Vid toalettbesök frågar vi barnen hur de vill ha det när de är på toaletten (t.ex. hjälp med byxor, stängd eller öppen dörr, pedagog med eller vänta utanför).
- Ordinarie personal och vikarier, välbekanta för verksamheten och barnen, öppnar/stänger förskolan.
- Om en vikarie, som ej är välbekant för barnen, blir ensam på en avdelning slår vi ihop avdelningarna.
- Vi stjälar aldrig kramar eller pussar från barn. Vi kramar barnen när de själva vill. Om vi ska trösta barnen med en kram frågar vi alltid "vill du ha en kram?" och accepterar sedan deras svar på ett neutralt sätt.
- Om vi busar eller kittlar ett barn så slutar vi omedelbart när barnet säger "nej/stopp/sluta" – även om barnet skrattar.
- Vi tvingar aldrig barnen att kramas som förlåt eller som alternativ till att slå eller nypa (ex "ni kan kramas eller klappa varandra fint istället").

- Vi vågar fråga om ett barn uppvisar ett misstänkt beteende. Vi antecknar om ett barn säger/gör något som gör oss fundersamma. Våga se, våga fråga, våga agera – det är vårt ansvar som vuxna.
- Vi är inte rädda för att göra en orosanmälan – vi är rädda om barnens säkerhet.

I vår utbildning ska vi arbeta för:

- en miljö som ger trygghet och medmänsklig värme och att alla möts med respekt.
- en öppen atmosfär och ett gott samarbete.
- att barn skall kunna kommunicera med varandra.
- att skapa förståelse kring att alla har lika värde.
- att förebygga och motverka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.
- att varje pedagog och förälder är medveten om våra normer och värden.

Definition av begreppen

Diskriminering innebär att ett barn eller en elev missgynnas direkt eller indirekt av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. I utbildningen är det huvudman eller personalen som kan göra sig skyldig till diskriminering. Barn och elever kan inte diskriminera varandra i juridisk bemärkelse.

De sju diskrimineringsgrunderna är:

- **Kön**
- **Könsöverskridande identitet eller uttryck**
- **Etnisk tillhörighet**
- **Religion eller annan trosuppfattning**
- **Funktionsnedsättning**
- **Sexuell läggning**
- **Ålder**

Kön – med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man. Vi bemöter barn och vuxna som individer oavsett kön.

Könsöverskridande identitet eller uttryck – med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett

annat kön.

Etnisk tillhörighet – med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Religion eller annan trosuppfattning – Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringsskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Funktionsnedsättning – med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Sexuell läggning – med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Ålder – med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan. Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Direkt diskriminering innebär att barn/vuxen missgynnas genom särbehandling på grund av någon av de sju diskrimineringsgrunderna som lagen omfattar.

Indirekt diskriminering är när man behandlar alla lika. Till exempel när förskolan tillämpar en bestämmelse som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar barn med ett visst kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

Trakasserier är ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Om någon ur personalen utsätter ett barn eller en elev för trakasserier benämns det diskriminering.

Kränkande behandling är ett uppträdande som, utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen, kränker barns eller elevers värdighet. Kränkande behandling kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande.

Den utsattes upplevelse är grund för avgörandet om diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling förekommer på förskolan.

En person som berättar att hen känner sig kränkt, ledsen, arg, sårad måste alltid tas på allvar!

Uppfostrandet och omsorgen om ett barn är förskolans likväl samhällsansvar, där vi alla har ett ansvar att säkerhetsställa att barn får den hjälp och det stöd de behöver i livet.

Vi måste våga "se". Vi måste våga bry oss.

Rättvist är det när vi utgår ifrån barnets, föräldrarnas individuella behov, alltså inte att det ska vara lika för alla.

BARNPERSPEKTIV

Vuxna ser barnet, strävar efter att förstå det. och vidta åtgärder som de bedömer vara barnets bästa. Barnets perspektiv kan finnas med.

BARNRÄTTSPERSPEKTIV

Vid varje beslut eller åtgärd som rör barn – beakta att dess rättigheter enligt barnkonventionen tas tillvara.

BARNETS PERPEKTIV

Speglar en utsaga från ett barn. Krävs att barnet själv fått säga sin mening.

Exempel på trakasserier och kränkning:

- Fysiska (tex knuffar och slag)
- Verbala (tex hot eller öknamn)
- Psykosociala (tex utfrysning, grimaser, alla går när man kommer)
- Texter och bilder (brev, teckningar, lappar)

Exempel på fysisk kränkning mellan barn:

- Barn tar saker från varandra
- Barn som tränger sig före
- Barn som knuffas, bits, river, drar i håret
- Barn som står i vägen, motar

Exempel på verbal kränkning mellan barn:

- Att säga: Du är ful. Du är dum
- Att säga: Du får inte komma på mitt kalas.
- Att säga: Du får inte vara med.
- Att säga: Jag kommer döda dig.
- Att säga: Jag vill inte sitta bredvid dig. Jag vill inte hålla dig i handen.
- Att säga: Du är inte min kompis.

Exempel på psykosocial kränkning mellan barn:

- När barn talar illa om någon annan eller ger negativa kommentarer.
- När fler barn undviker kontakt med ett barn.
- När några/något barn inte får inbjudan till kalas.
- Utfrysning.
- När man känner sig tvingad att vara med på sådant som man egentligen inte vill.

Exempel på kränkning mellan vuxen och barn:

- När vuxna pratar över huvudet på barnen/barnet.
- När vuxna inte lyssnar/ tror på barn.
- När en vuxen uttrycker sig positivt verbalt, men samtidigt negativt med sitt kroppsspråk eller mimik.
- När vuxna inte engagerar sig t.ex. inte griper in i en konflikt man ser eller hör.
- När vuxna har en förutfattad mening kring ett/ flera barn i en konflikt.

Exempel på kränkning mellan vuxen och vuxen:

- När vuxna pratar över huvudet på vuxna.
- När vuxna uttrycker sig positivt verbalt, men samtidigt negativt med sitt kroppsspråk eller mimik.
- När vuxna pratar men inte lyssnar tillbaka.

Repressalier

Ett barn som anmält någon ansvarig person för kränkande behandling eller medverkat i utredning får inte på något sätt bestraffas. **Skollagen kap6. § 11.**

Befogade tillsägelser

En befogad tillrättavisning får användas för att upprätthålla en god miljö utan att man kränker barnet. Det ska då vara till uppgift att förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värdena (Lpfö 2108 s. 5).

Kartläggning av riskmiljöer på förskolan

- Det är pedagogernas ansvar att kartlägga vad det finns för riskmiljöer genom observation samt dokumentation.
- Systematiska arbetsmiljöundersökning samt barnsäkerhetsronder.

Föräldrasamverkan

- Introduktion av grundutbildning
- Föräldramöten
- Föräldradelaktighet
- Uppföljning- och utvecklingssamtal

- Daglig kontakt vid lämning och hämtning
- Dialog och möten med berörda parter
- Föräldraundersökning

Förebyggande utbildning

- Information till alla föräldrar i samband med introduktionen om vår likabehandlingsplan, föräldrars ansvar samt vart man kan vända sig om man upplever att det egna barnet är utsatt.
- Trollängens likabehandlingsplan finns att tillgå på varje avdelning, där den hänger synligt och är lättillgänglig. Finns även på vår hemsida.
- Vårt förhållningssätt mot barnen präglas av gemensamma kända riktlinjer och arbetssätt. Gemensam policy för rutiner, normer och värdegrund.
- En genomgång av vår likabehandlingsplan skall **alltid** göras i samband med introduktion av ny personal.
- Barninriktad arbetsmiljöundersökning genomförs under vår- och höstterminen.
- Vi jobbar med pedagogiska övningar som ger barnen verktyg till att skapa trygghet och en medvetenhet till sin egen kropp och kompisars integritet genom att sätta ord på känslor, lära sig om sina rättigheter och om kroppsgränser. På så sätt kan förskolan hjälpa barnen att nu eller senare i livet berätta om utsatthet. Genom lek, samtal och skapande tillsammans med barnen skapas förutsättningar såsom *liten och trygg, stopp min kropp*.

Arbetslaget ska:

- Ansvara för att barnen utvecklar förståelse och respekt för allas olikheter.
- Ansvara för att reda ut konflikter och osämja bland barnen.
- Medvetet uppmärksamma barns strukturer genom kartläggning, observationer och dokumentationer.
- Ansvara för att organisera inom- och utomhusmiljön så att alla pedagoger har uppsikt över barngruppen.
- Ansvara för att skapa en välorganiserad och strukturerad vardag.

Pedagogens ansvar:

- Att aktivt arbeta i enlighet med förskolans likabehandlingsplan.
- Att kontinuerligt kartlägga och anpassa miljön efter barnens önskemål och intressen.
- Att arbeta i mindre barngrupper (3–5 barn).
- Att vara en närvarande, inlyssnande och kompetent pedagog i barngruppen.
- Att samtala om allas lika värde i alla sammanhang.
- Att göra dagliga observationer som dokumenteras regelbundet och följs upp genom reflektioner.
- Att möta föräldrar dagligen i dialog.
- Att ha kontinuerliga uppföljning- och utvecklingssamtal med barn och föräldrar.

Arbete med barngruppen:

- Gemensamma trivselregler där barnen är delaktiga.
- Arbeta med Barnkonventionen genom "Barnkonventionen på lådan".
- Arbeta med REDE (Respekt, empati, djur och etik).
- Stopp min kropp, liten och trygg
- Kompisprojektet är systematiskt och genomsyrar verksamheten.
- Kompisböcker t.ex. "Kanin och Igelkott", "Pricken", "Så olika så lika!"
- Systematiska samtal och diskussioner om t.ex. känslor, hur man är en bra kompis, att alla har samma rättigheter och lika värde.
- Lärplattan som verktyg för "Alla barns rätt".

Föräldrarnas ansvar:

- Vid inbjudan av kalas så är det ett krav att om man delar ut inbjudningskort på förskolan ska alla barn på avdelningen vara inbjudna. Vid annat fall skriv privata inbjudningskort.
- Gå igenom de olika exemplen på trakasserier och kränkningar med ditt/dina barn.
- Ta alltid upp eventuella konflikter med avdelningens pedagog, aldrig med det berörda barnet (Om ditt barn har blivit utsatt för en kränkning av ett annat barn).
- Du får **aldrig** säga till ditt/dina barn "Du får slå tillbaka".

Handlingsplan vid misstanke om diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling:

Barn – Barn

- Dokumentera händelseförloppet genom att använda "Hur och Vad – frågor. T.ex. Vad har hänt? Hur kunde detta hända? Hur tror du att hen känner sig? Hur ska vi lösa detta?"
- Prata med det berörda barnet/barnen när de lugnat ned sig och affekten har avtagit.
- Visa att beteenden som skadar andra eller gör andra ledsna inte är acceptabla.
- Hjälプ berörda barn att lösa konflikten och lyft fram och bekräfta barnens känslor.
- Hjälプ barnen att försonas - vi kan vara vänner trots att vi tycker olika och att det är acceptabelt att tycka olika.

- Berätta för berörda föräldrar - samma dag stanna kvar eller ringa föräldern och tala om att ni vill samtala med de. Ska alltid vara en av avdelningens pedagoger som pratar med föräldern.
- Rektor informeras om konflikter som förekommer på förskolan mellan berörda parter exempel barn – barn, pedagoger – föräldrar mm.
- Kontinuerlig coachande handledning av rektorn.

Pedagoger – barn

Kränkande behandling kan även förekomma mellan pedagoger och barn. Vi har alla skyldighet att uppmärksamma och ingripa när vi ser sådana tendenser.

Detta sker genom att ta den vuxne åt sidan och fråga: hur tänkte du nu eller hur menade du? För att på så sätt uppmärksamma och göra personen i fråga medveten om sitt bemötande och förhållningssätt mot barnet/barnen.

Pedagogen som ser och hör detta dokumenterar detta genom en anteckning med datum, vad som sagts och vem som är inblandad. I första hand har arbetslaget ansvar för att diskutera och att åtgärda problemet men rektor eller biträdande rektor ska alltid informeras. Ifall konflikten förblir olöst ska enskilda samtal samt ett trepartssamtal mellan berörda partner genomföras.

Pedagoger – pedagoger

Kränkande behandling kan även förekomma mellan pedagoger. Vi har alla skyldighet att uppmärksamma och ingripa när vi ser sådana tendenser. Det ställer stora krav på civillikurage och professionalism. **Se Arbetsmiljölagen.**

Pedagoger – Föräldrar- Pedagoger

Kränkande behandling kan även förekomma mellan pedagoger och föräldrar. Vi har alla skyldighet att uppmärksamma och ingripa när vi ser sådana tendenser. Huvudman för utbildningen ska utifrån skollag, läroplan och andra styrdokument följa regler som gäller för kränkning mellan vuxna och vuxna.

Trollängens trivselregler utifrån barnens tankar

Alla har rätt till trygghet och med detta menar vi:

- att vi inte gör någon ledsen
- att alla är snälla och schyssta
- att ingen behöver vara ensam
- att vi får tycka olika utan att vi bråkar över det.
- att vi som vuxna är närvarande.
- att du känner dig trygg.

Alla har rätt att mötas med respekt och med detta menar vi:

- att vi inte gör fula miner eller använder fula ord
- att vi lyssnar på varandra

- att man får tycka vad man vill men inte göra och säga vad man vill.

Alla har rätt till arbetsro och med detta menar vi:

- att vi talar lugnt och fint
- att vi inte stör varandra
- att vi visar respekt för dig och din omgivning.

Alla har ansvar för att vårda förskolans miljö och med detta menar vi:

- att vi är rädda om våra saker
- att vi håller ordning
- att vi bara slänger skräp i papperskorgarna
- att vi är rädda om buskar, växter på gården och i naturen

Utvärdering

Huvudman förskollärarna, biträdande rektor och rektor reviderar planen efter utvärdering på CH/ APU februari månad varje år.

Kompetensutveckling

Likabehandlingsplanen skall vara ett **levande** dokument och ständigt vara ett ämne för diskussion och dialog.

Pedagogerna ska ständigt uppdatera sina kunskaper inom normkritik och jämställdhet i förskolan. Det gör vi genom prioriterade mål och vid behov kontinuerlig fortbildning såsom utbildning, läsa litteratur samt gå på föreläsningar.

Trollängens policy vid våldsamt beteende

*Trollängens förskola har **NOLL** tolerans mot våldsamt beteende. Detta gäller alla medverkande i utbildningen, det vill säga: barn - barn, pedagoger - barn, pedagoger - pedagoger, föräldrar- pedagoger, föräldrar- barn. För att kunna uppnå till NOLL tolerans regeln är det viktigt att tänka/ göra på följande sätt:*

- Ha tydliga budskap. "vi vill att du gör så".
- Hindra våldet på ett tidigt stadium. Reagera på minsta tjuvnyp.
- Hot om våld är lika allvarligt som faktiskt våld.
- Alla som vistas på Trollängens förskola har ett ansvar. Barnet har ett ansvar för sin våldsamhet – oavsett handikapp, provokationer eller förklaringar.
- "Spring efter bollen", dvs. reagera på beteendet, inte på barnet.

